

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry
PL 86
99871 INARI

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Viitteenne: Kaivannaisteollisuuden jätehuollosta ja direktiivin 2004/35/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/21/EY

Dnro YM1/400/2008

Lausuntopyyntöönne viitaten haluamme antaa lausuntonamme seuraavaa.

Yleisperusteluista

Kullanhuuhdonnassa (myös koneellisessa) irtonaisista maalajeista rikastetaan kulta veden avulla huuhtontaränniin. Prosessissa ei käytetä kemikaaleja eikä muitakaan vieraita aineita. Huuhtontarännistä otettu kultapitoinen sora seulotaan käsin ja vaskataan, jolloin saadaan lopullinen kulta esille.

Kyseessä on puhtaasti veden avulla tapahtuva mekaaninen prosessi.

Kullanhuuhdonta tapahtuu useimmissa tapauksissa yksittäisen huuhtojan pieni-muotoisena toimintana. Lapiolla tapahtuvassa toiminnassa lapioitava maa-aines kulkeutuu rännin kautta vanhaan kaivumonttuun, jolloin se täyttyy automaattisesti. Mitään kasoja eikä jätemaita synny. Pelkästään lapiolla työskentely on hyvin pienimuotoista toimintaa. Käsiteltävät maamäärät ovat vuosittain korkeintaan muutaman kymmenen kuutiometrin luokkaa.

Koneellisessa toiminnassa kaivumonttuja käytetään saostusaltaina. Kaivettavasta montusta siirretty pintamaa (turve ja sora) säilytetään montun vieressä. Niitä käytetään ympäristölupaehtojen vaatimusten mukaan maisemointiin. Turve käytetään maisemoidun alueen humuspitoiseksi pinta-ainekseksi. Osittain aikaisemmat montut täyttyvät rännin läpi menneestä sorasta. Saostusaltaisiin mahdollisesti hienommista maa-aineksista syntyvä liete pitää ympäristölupaehtojen mukaan kaivukauden päätteeksi peittää karkeammalla maa-aineksella.

Edelleen korostamme, että kaikki koneellinen toiminta vaatii ympäristöluvan.

Kohdassa 2.1 sanotaan, että ”Suomessa on noin 150 koneelliseen toimintaan perustuvaa kullankaivuualuetta”. Väite on täysin virheellinen ja harhaanjohtava. **Suomessa (=Inarin ja Sodankylän kunnissa) on n. 60 ympäristölupavelvollista valtausta ja kaivospiiriä.** Näistä osa on ns. imurivaltauksia, jossa ei käytetä kaivinkoneita, vaan huuhtontaprosessi tapahtuu pienellä imurilla vedenpinnan alapuolella. Näiden kaivumäärät ovat varsin pieniä ja mahdolliset ympäristövaikutukset lähes olemattomia.

Esityksessä sanotaan, että ”kaivannaistoiminnassa syntyy jätteeksi pinta- ja irtomaata, sivukiveä ja rikastusjätettä”. Näin varmaankin on varsinaisessa kaivostoiminnassa. Koneellisessa kullanhuuhdonnassa ei synny jätteeksi luokiteltavaa pinta- ja irtomaata. Kuten edellä mainittiin, tarvitaan pintamaat lupaehtojen mukaan kaivetun alueen maisemointiin. Koska huuhdonnassa ei käytetä mitään kemikaaleja, on kyseessä pilaantumaton maa-aines. Näihin ei liity ympäristöongelmia, kuten sulfidipitoiset ainekset ja happamat valumat.

Koska huuhdonnassa käsiteltävä maa ei ole syvää, ei siinä tarvita erityisiä rikastushiekka-altaiden patoja. Ympäristölupaehtojen mukaan saostusaltaita pitää padota sen verran, ettei purouman mahdollinen tulvavesi pääse niihin. Tämän vuoksi kullanhuuhdonnassa ei synny sortumisvaaroja.

Koneellinen kullanhuuhdonta tarvitsee ympäristöluvan. Kaikilla, myös pienimuotoisilla imurivaltauksilla, on ympäristölupa. Jätelain mukaan ”maaperästä irroitettu **aines on jätettä, jos aines poistetaan käytöstä**”. Kullanhuuhdonnassa ei irroitettua maata poisteta käytöstä, vaan se käytetään aikaisempien monttujen täyttöön ja maisemointiin. Tämän mukaan jätelain määritelmää ei voi soveltaa kullanhuuhdontaan.

Koska kullanhuuhdonnassa ei synny jätettä, ei siihen voi soveltaa varastoinnista tai läjittämisestä annettua valtioneuvoston päätöstä (861/1997).

Kullanhuuhdonta tapahtuu kaivoslain mukaisin oikeuksin. Siihen ei voi soveltaa maa-aineslakia.

Huuhdontavaltauksella ja –kaivospiirillä toiminta tapahtuu pelkästään valtion maalla eikä toimintaan sovelleta yleistä valtauksen tarkoituspää. Tämä koskee niin ns. lapiokaivua kuin koneellistakin kaivua.

Patoturvallisuudesta

Edellä oli mainintaa kullanhuuhdonnan padoista. Ne eivät missään nimessä ole pysyvään käyttöön tarkoitettuja, jotka tekstin mukaan ovat patoja. Näin ollen patoturvallisuuslaki ei koske kullanhuuhdonta.

Kemikaaliturvallisuuslaki

Koska kullanhuuhdonnassa ei käytetä mitään kemikaaleja eikä myrkyllisiä aineita, ei kemikaaliturvallisuuslain säädöksiä voi soveltaa kullanhuuhdontaan.

Kaivannaisjätedirektiivistä

Tekstissä viitataan v:n 1998 ja 2000 patojen sortumisiin. Tällaiset tapaukset ovat mahdottomia kullanhuuhdonnassa edellä olevien selvitysten mukaan. (L ympäristönsuoj. lain muuttamisesta 103 b § ja L pelastuslain 9§:n muuttamisesta). Kullanhuuhdonnassa ei synny jätehuoltoa tarvitsemia toimia eikä ollenkaan jätealueita. Näin ollen näitä koskevat osat direktiivissä eivät koske ollenkaan kullanhuuhdonta. Koska huuhdonnassa ei käytetä eikä synny haitallisia aineita,

ei myöskään ole vaaraa sellaisten aineiden huuhtoutumista vesiin tai maaperään. Edelleen korostamme, ettei kullanhuuhdonnassa synny tässä tarkoitettua jätettä. Jätteisiin sovellettava 4. artiklan perusvaatimukset eivät koske kullanhuuhdontaa. Ei myöskään 11. artiklan liittyvät lisävaatimukset. Kullanhuuhdonta on edellä olevien selvitysten perusteella jätettävä näiden ulkopuolelle. Direktiivin 5. artiklan osalta vaadimme, että kullanhuuhdonta jätetään pois velvollisuudesta tehdä suunnitelmia, koska toiminnassa ei synny kaivannaisjätettä. Sitä ei syntyä, koska kyse on irtonaisista maaleista (sora) vain veden avulla huuhdottava mineraali. (L ympäristönsuoj. lain muuttamisesta 103 a §)

Kaivannaisjätedirektiivin kaivannaisalan jätehuoltoa koskevat vaatimukset vastaavat pääosin nykyisiä ympäristönsuojelulainsäädännön vaatimuksia. Nykyisessä lainsäädännössä ei ole erikseen vaatimuksia kullanhuuhdonnan osalta (paitsi ympäristölupa).

Asetus kaivannaisjätteistä

Asetuksen 2 §:n 2 ja 3 momentissa määritellään pysyvä jäte ja pilaantumaton maa-aines. Kullanhuuhdontaa kuvaavassa kohdassa tuotiin esille, että käsitelty maa-aines tulee käyttää kaivetun alueen maisemointiin. Kyseessä on siis maa-aines, jota käytetään kaivetun alueen ennallistamiseen ja uuden kasvun aikaansaamiseen. Mielistämme kyse ei ole asetuksessa tarkoitettua kaivannaisjätteestä.

Asetuksen 4 momentissa määritellään jätealue. Huuhdontaprosessin kuvauksen mukaan ei synny jätettä, jolle olisi erikseen määrättävä jätealue. Viittaamme edelleen ympäristölupaehtoihin. Myös lapiokaivuvaltauksilla edellytetään maisemointia, vaikka ne eivät vaadi ympäristölupaa. Muutoinkin asetuksen määritelmään liittyvät kohdat eivät ole sovellettavissa kullanhuuhdontaan.

Vakuus

Kuten edellä on useaasti mainittu, ei kullanhuuhdonnassa synny kaivannaisjätettä eikä näin ollen myöskään jätealuetta, ei kullanhuuhdonnan harjoittajalta voi vaatia vakuutta. (L ympäristönsuoj. lain muuttamisesta 42§ 3)

Edellä olevan perusteella vaadimme, että kullanhuuhdonta jätetään tässä tarkoitettujen lakiesitysten ulkopuolella, koska toiminta on muuhun kaivannaistoimintaan verrattuna hyvin pientä, se tapahtuu jo nyt ympäristön kannalta säädeltynä eikä siinä tuoteta lakiesityksessä mainittukaltaisia jätteitä. Lisäksi kullanhuuhdontaa liittyneet ympäristövaatimukset ovat olleet voimassa jo vuosia ja ovat osoittaneet käyttökelpoisuutensa.

Varaamme mahdollisuuden täydentää lausuntoamme myöhemmin.

Inari 20.2.2008

Lapin Kullankaivajain Liitto ry

Pekka Salonen
Puheenjohtaja